

ВІДГУК

офіційного опонента на кваліфікаційну роботу

Семко Яни Сергіївни

**«Гламур як соціально-філософський феномен
українського суспільства»,**

подану на здобуття наукового ступеня

кандидата філософських наук

зі спеціальності

09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії

Привабливість феномену гламуру та популярна думка про його зовнішні прояви роблять його одним з лідерів в сучасному полі дослідницьких інтересів вчених-гуманітаріїв. Однак багатозначна, важко охоплювана сутність гламуру ускладнює проникнення в сенс цього явища. Дослідження гламуру надає можливість простежити, як в структурі сучасного суспільства співвідносяться між собою різні види комунікації, яке співвідношення в культурі зримого, мислимого та несвідомого. Вивчення феномена гламуру в системі категоріального апарату соціальної філософії дозволяє розкрити особливості його функціонування в таких аспектах, як моделювання поведінки індивіда в рамках заданого сценарного стереотипу, використання запропонованих поведінкових установок, перевагу певних способів комунікації та реалізацію уніфікованих моделей поведінки під час праці і відпочинку. Вивчення гламуру дозволяє продемонструвати, який вплив має цей феномен на сучасні процеси в різних сферах людської діяльності (повсякденне життя, наука, мистецтво, журналістика, педагогіка, політика тощо).

Інтерес з гламуру як до нового феномену, який визначає особливості поведінки людини і по-іншому структурує простір навколишнього його реальності, визначився в публіцистичної та наукової думки на рубежі ХХ-ХХІ ст. При цьому перші спроби фіксації гламуру носили, в основному, чисто фактологічний характер.

На наш погляд наукова новизна дослідження полягає в наступному.

1. У роботі побудована модель гламуру та на її основі показані смислові поділи концепту «гламур», а також надано аналіз гламуру через дослідження його етимології.

2. Вказані чинники і джерела формування сучасної системи гламуру.

3. Визначено методи трансляції цінностей і установок гламуру, вивчено значення ЗМІ як структуроутворюючого елемента в системі гламуру.

4. Виявлено значення візуальної комунікації для формування і утворення універсальності гламуру в сучасному суспільстві.

5. З урахуванням меж комунікативного поля гламуру окреслені межі символічного поля «людини гламурної», описані ознаки цього соціокультурного типу.

6. Проаналізовано механізми впливу гламуру на сучасне комерційно-орієнтоване мистецтво і доведено, що політика стилю гламуру визначає вектор розвитку цього сегменту сучасного мистецтва.

Взагалі у роботі обґрунтованість і достовірність висновків, положень та рекомендацій підтверджуються тим, що всі матеріали, включені в текст, взаємозалежно підкоряються єдиній логіці дослідження, аргументовані і доведені. Професійне володіння дослідницьким матеріалом надало авторці можливість органічно та логічно його структурувати. Структура кваліфікаційної праці чітка, теоретично та методично виправдана.

Основні позитивні результати дослідження, що виносяться на захист, полягають у наступному.

1. В якості найважливіших факторів, що мали вирішальний вплив на формування універсального характеру гламуру в сучасному суспільстві, представлені модернізація, глобальні процеси, інформатизація і медіа-середовище, що оточує сучасну людину. У роботі доводиться, що найважливішими каналами репрезентації гламуру в суспільстві споживання є культура постіндустріального суспільства в цілому, а також економіка та мода.

2. В гламурі існує особливе символічне поле, межі якого визначаються експертами в цій галузі і репрезентативними ЗМІ, які диктують рекомендовану норму смаку. Встановлено, що найважливішим видом комунікації в гламурі є візуальна. Такий вид комунікації реалізується через телевізійні канали, нетекстове наповнення «глянцевих» журналів, рекламні постери, які беруть участь в оформленні середовища сучасного міста.

3. Вивчено новий соціокультурний тип, який позначений як «людина гламурна», а також наданий аналіз таких практик «людини гламурної», як догляд за тілом, шопінг, участь у світському житті, подорожі тощо.

4. Представлена структура адресної аудиторії споживачів гламуру. Встановлено відмінність між існуванням «світового» та українського гламуру, визначені репрезентативні персони. Структуру аудиторії споживачів гламуру проаналізовано не тільки за географічним принципом, але й з точки зору системності репрезентацій гламуру.

5. В якості універсальних ознак гламуру розглянуті симулятивність, комерціалізація, типізація та візуальність. В сучасній соціокультурній реальності гламур набуває статусу універсального «мірила» ментальної і економічної активності.

6. Виявлено, що визначальною якістю сучасного мистецтва, орієнтованого на логіку гламуру, стає спрощеність та полегшеність сприйняття. Це досягається за допомогою маніпулювання творами класичного мистецтва, в ході якого стирається межа між оригінальним твором і копією.

Розроблена в кваліфікаційній роботі концепція аналізу гламуру може бути корисною для філософських та культурологічних досліджень цього феномена на матеріалі вітчизняної і зарубіжної культури в майбутньому. Результати, отримані в ході даного дослідження, можуть бути використані в навчальних курсах з філософії, соціальної філософії, теорії культури.

Відзначені позитивні елементи кваліфікаційного дослідження не означають, що в роботі немає певних недоліків. Оцінюючи дане дослідження

як актуальне, логічно правильно побудоване, ретельно виконане з урахуванням вимог, необхідно вказати на наступне.

1. Зважаючи на характер роботи, більш органічним було б у її назві додаткове слово: «Гламур як соціально-філософський феномен сучасного українського суспільства», тим більше що саме про сучасні, навіть найсучасніші прояви гламуру у конкретному українському контексті йде мова в дисертації.

2. Необхідно також відзначити дещо наративний характер деяких фрагментів роботи (хоча при відсутності монографічного узагальнюючого дослідження гламуру взагалі та українського тим паче цього, мабуть, уникнути було не можна).

3. При опису ступеня дослідження проблеми доцільно було б дати не тільки характеристику зарубіжного стану вивчення феномену гламуру, але й освітити негативні тенденції вивчення цього явища.

4. Було б бажано більш докладно висвітлити практики т.зв. «помилкового» гламуру, в якому системність реалізації поступається місцем наслідуванню та фрагментарності.

Вказані недоліки не знімають об'єктивної цінності, соціальної значущості і позитивної оцінки кваліфікаційного дослідження Семко Яни Сергіївни, яке є самостійним і показує, що здобувачці властиві високі навички наукової аргументації і дослідницької роботи. Мова і стиль дисертації відповідає вимогам до робіт наукового характеру.

Все вищезазначене дозволяє зробити висновок, що кваліфікаційне наукове дослідження Семко Яни Сергіївни має не тільки теоретичне, але й практичне значення. Дослідження гламуру як соціально-філософського феномену сучасного суспільства, форм його вираження в українському суспільстві, вплив онтологічного фактору на формування моделі «людини гламурної» складають наукову новизну та теоретичну значимість даної кваліфікаційної праці.

Список використаних джерел містить літературу останніх років, що зі свого боку вказує на її відповідність сучасним реаліям соціального буття. Матеріал кваліфікаційної роботи відображений у чисельних публікаціях, окремі ідеї неодноразово обговорювалися на наукових конференціях.

Розділові висновки, а також загальні висновки кваліфікаційної роботи відповідають поставленим цілям і, в цілому, відображають досліджувану проблему.

Автореферат відповідає змісту дисертації. Вважаю, що кваліфікаційна робота Семко Яни Сергіївни «Гламур як соціально-філософський феномен українського суспільства» відповідає чинним вимогам до кандидатських дисертацій, зокрема «Порядку присудження наукових ступенів», затверджених Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р. та Наказу МОН України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017 р., а її авторка Семко Яна Сергіївна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата філософських наук зі спеціальності 09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії.

Офіційний опонент,
кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри політології
Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського

І. Л. Шпачинський

